

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

ABLU-BACH15

Predefinert informasjon

Startdato:	18-05-2020 09:00	Termin:	2020 VÅR
Slutt dato:	29-05-2020 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
SIS-kode:	203 ABLU-BACH15 1 BOPPG 2020 VÅR stord		
Intern sensor:	Birgitte Ivarhus Sollesnes		

Deltaker

Navn:	Renate Kjellevold Johansen
Kandidatnr.:	312
HVL-id:	170239@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Synliggjøring av faglighet som profesjonsutøver i barnehagen.	
Antall ord *:	9992	
Egenerklæring *:	Ja	Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	Enmannsgruppe
Gruppenummer:	2
Andre medlemmer i gruppen:	Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

Synliggjøring av faglighet som profesjonsutøver i barnehagen.

Highlighting professionalism as a professional educational manager in the kindergarten.

Renate Kjellevold Johansen

Kandidatnr.: 312

Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.

FLKI (fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett) / LSU (ledelse, samarbeid og utviklingsarbeid).

Veileder: Birgitte Ivarhus Sollesnes.

Innleveringsdato: 29.05.2020

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, *jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.*

Forord

Da er jeg snart ferdig med min 4-årige deltidsutdannelse som barnehagelærer ved Høgskulen på Vestlandet, og denne bacheloroppgaven min markerer dermed avslutningen på min barnehagelærerutdanning. Jeg har lært utrolig mye både teoretisk og praktisk, og kjenner meg heldig som har hatt muligheten til å studere samtidig som jeg har jobbet som pedagogisk leder på dispensasjon fra utdanningskravet. Som følge av dette har jeg kunnet dra med meg teorien jeg har tilegnet meg i løpet av studiet rett inn i egen praksis. Jeg har også hatt dyktige lærere, medstudenter, praksisveiledere og kollegaer som har inspirert og gitt meg muligheter for kritisk tenkning og refleksjoner over egen praksis knyttet opp mot den teoretiske tilnærmingen. Gjennom arbeidet med bacheloroppgaven har jeg fått styrket og utvidet min faglige kompetanse om et tema jeg finner interessant, en kompetanse jeg håper å dra god nytte av i jobben min som pedagogisk leder i barnehagen.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Birgitte Ivarhus Sollesnes for inspirasjon, gode råd og veiledning. I tillegg vil jeg takke mine informanter for at de tok seg tid til å dele sine erfaringer og sin kunnskap med meg. Sist, men ikke minst ønsker jeg å takke min mann og mine to døtre for tålmodige 4 år med forståelse for min travle og altopplukende studietid.

Storebø, 29.05.2020

Renate Kjellevold Johansen

Sammendrag

Det overordnede tema i denne bacheloroppgaven er barnehagelærerens profesjonsutøvelse, hvor målet har vært å finne svar på hvordan barnehagelærere opplever at de synliggjør sin faglighet og om de ser på faglighet som av betydning for hvordan de utøver sin profesjon gjennom rollen som barnehagelærer. På bakgrunn av dette har jeg valgt følgende problemstilling:

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

For å finne svar på problemstillingen har jeg valgt en kvalitativ forskningsmetode med intervju av to barnehagelærere. Jeg har benyttet meg av teori om barnehagelæreren som leder og profesjonsutøver, teori om faglighet og fagspråk, samt tidligere forskning jeg ser på som relevant for problemstillingen.

Jeg har analysert og drøftet mine funn på bakgrunn av teori og kommet frem til en konklusjon. Mine funn kan tyde på at barnehagelæreren synliggjør sin rolle som profesjonsutøver ved å begrunne sine valg med faglige begreper, som deretter forklares på en forståelig måte for sine medarbeidere. Barnehagelærerne virker opptatt av barnehagens utvikling og de ønsker å bli møtt med anerkjennelse fra kolleger, foreldre og øvrige instanser for å øke status på barnehagelærerprofesjonen. Barnehagelærerne viser en forståelse for at de må synliggjøre sin spesifikke kompetanse for å ikke undergrave sin egen posisjon og profesjonelle utvikling som profesjonsutøver i barnehagen. De ønsker å bli sett på som en viktig brikke i barnehagen som pedagogisk organisasjon.

Abstract

The main theme of this bachelor thesis is the kindergarten teacher's professional practise, where the aim has been to find answers to how the kindergarten teachers experience they highlight their professionalism and if they see professionalism as important for how they practise their profession through the role as a kindergarten teacher. Based on this, I have chosen to ask the following question:

"How does the kindergarten teacher show her professionalism in the role as a professional educational manager?"

I have used qualitative research method and conducted interviews with two kindergarten teachers to find answers to my question. To approach the question, I have used theory of the kindergarten teacher as leader and professional educational manager, professionalism, and academic language, as well as previous research I find relevant.

I have analyzed and discussed my findings based on theory and concluded. My findings may indicate that the kindergarten teachers make their role as a professional educational manager visible by justifying their choices with academic concepts, which are explained in an understandable way to their colleagues. Kindergarten teachers are concerned about the development of the kindergarten and want to be met with recognition from colleagues, parents, and other agencies to increase the status of their professional education. Kindergarten teachers show an understanding that they must make their specific competence visible in order not to undermine their position and professional development as a professional educational manager in the kindergarten. They want to be an important part of the kindergarten as an educational organization.

Innhold

Forord	2
Sammendrag	3
Abstract	4
1.0 Innledning.....	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema	7
1.2 Tidligere forskning	8
1.3 Problemstilling og avklaring av begrep.....	9
1.4 Oppgavens oppbygning.	9
2.0 Teori	11
2.1 Barnehagen som pedagogisk virksomhet	11
2.2 Barnehagelæreren som leder	12
2.3 Barnehagelæreren som profesjonsutøver.....	13
2.4 Faglighet og fagspråk	14
2.5 Oppsummering teorikapittel	15
3.0 Metode.....	16
3.1 Kvalitativ metode	16
3.2 Intervjuguide.....	17
3.3 Valg av informanter.....	17
3.4 Datainnsamling og analyse	18
3.5 Validitet og reliabilitet.....	19
3.6 Oppsummering metodekapittel.....	20
4.0 Presentasjon og analyse av empiri	21
4.1 Barnehagelæreren som leder	21
4.2 Barnehagelæreren som profesjonsutøver.....	23
4.3 Faglighet og fagspråk	24
4.4 Oppsummering analyse og empirikapittel.....	26

5.0 Drøfting	27
5.1 Barnehagelæreren som leder	27
5.2 Barnehagelæreren som profesjonsutøver.....	29
5.3 Faglighet og fagspråk	30
5.4 Oppsummering drøftingskapittel.....	31
6.0 Avslutning	32
Litteraturliste	33
Vedlegg 1 Forespørsel og samtykke til intervju.....	35
Vedlegg 2 Intervjuguide.....	39

1.0 Innledning

Etter mange år som barnehageassistent bestemte jeg meg for å ta utdanningen som kunne gi meg bedre karrieremuligheter innen barnehagesektoren og mer kunnskap om barnehagen som pedagogisk og lærende organisasjon. Underveis i utdanningen har jeg tilegnet meg ny kunnskap, gjort meg erfaringer og fått en større forståelse for hva det vil si å være profesjonsutøver i barnehagesammenheng.

Bacheloroppgavens overordnede tema er profesjon og profesjonsutøvelse, hvor formålet med oppgaven er å undersøke hvordan barnehagelærere synliggjør sin faglighet som profesjonsutøver i barnehagen. Dette tema har jeg valgt fordi det engasjerer meg. Jeg mener det er viktig at barnehagelærere ivaretar sin rolle som profesjonsutøver for å få anerkjennelse for yrket sitt og for å synliggjøre hvor stor betydning barnehagelærernes faglige kompetanse har for barnehagen som pedagogisk og lærende organisasjon. Det stilles stadig større krav til kvaliteten i barnehagen, noe som medfører at det også stilles større krav til kompetansen, og da særlig til barnehagelærernes kompetanse. Dette kommer frem i St.meld.nr. 41 (2008-2009), *Kvalitet i barnehagen*, hvor regjeringen legger til grunn at de ansattes kompetanse er avgjørende for kvaliteten i barnehagen og at barnehagetilbudet skal være et godt tilrettelagt pedagogisk tilbud. Regjeringen mener at den jobben personalet utfører i barnehagen må anerkjennes av samfunnet (Kunnskapsdepartementet, 2009). Målet for barnehagen er altså at den skal være en pedagogisk institusjon for barn med høy kvalitet. Barnehagelærere har en viktig oppgave når det kommer til å synliggjøre den faglige kvaliteten i arbeidet med barna, en oppgave som må tas på alvor. Det vil derfor være av betydning å undersøke hva som kjennetegner barnehagelæreres profesjon, og om fagligheten er synlig i barnehagelærernes yrkeshverdag. Jeg ønsker også å bli mer fortrolig med faglige begreper i min rolle som barnehagelærer, samt å være bevisst på hvordan gjøre det forståelig for mine medarbeidere. Eik, Steinnes og Ødegård (2018, s. 12) nevner at dersom ikke barnehagelærere synliggjør sin spesifikke kompetanse, samtidig som de vurderer assistenter til å være like kompetente som seg selv, kan de undergrave sin egen posisjon og profesjonelle utvikling. Dette kan ha en negativ innvirkende faktor på kvaliteten i barnehagen, undergrave barnehagelæreren som profesjonsutøver og føre til manglende anerkjennelse i samfunnet.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Jeg har valgt å rette søkelys mot hvordan barnehagelærere synliggjør og er bevisst sin faglighet i barnehagehverdagen. Dette omhandler da naturligvis den kunnskap og kompetanse de synliggjør for sine medarbeidere, og hvordan de utfører dette. Det er nettopp i hverdagen

barnehagelærernes utfordringer er. Alle dokumenter som er opptatt av barnehagens kvalitet, understreker at kvaliteten hviler på barnehagelæreren. Ulike kunnskapsministre har uttrykt at kompetansen til barnehageansatte er helt avgjørende for et godt barnehagetilbud og mener at mangelen på kvalifiserte voksne går ut over kvaliteten (Thoresen, 2015, s.39). På bakgrunn av dette ønsker jeg å finne svar på hvordan barnehagelærere synliggjør sin faglighet som profesjonsutøver for å sikre god kvalitet på det arbeid de utfører.

1.2 Tidligere forskning

I forbindelse med denne oppgaven har jeg gjort en rekke litteratursøk og lest artikler på ulike nettsider. Mine søkeord har vært «hvordan synliggjør barnehagelæreren sin profesjonsutøvelse», «fagspråk» og «profesjon». Jeg fant lite forskning om hvordan barnehagelærere synliggjør sin profesjonsutøvelse, men noe forskning som tar for seg begrepene fagspråk og profesjon. Jeg vil her presentere noe fra tidligere forskning jeg ser på som relevant for min problemstilling og kanskje kan mitt bidrag føre til videre forskning innen tema.

Larsen og Slåtten (2017) har forsket på hva styrere mener de kan gjøre for å styrke fagspråket og viser til funn om at styrere trekker frem flat struktur og likhetskultur som grunner til at det brukes lite fagspråk og mer et hverdagspråk i barnehagens praksis, noe det er aksept for blant personalet. Barnehagelærerne bruker lite fagspråk i arbeidet sitt, både på avdeling og i skriftlig dokumentasjon, mens fagspråket er noe mer synlig når barnehagelærerne deltar i møter med bare barnehagelærere. Ifølge Larsen og Slåtten (2017) er fagspråket viktig for å bevare og utvikle en profesjon.

Liv Torunn Eik (2017) har i sin doktorgradsavhandling undersøkt hvordan nyutdannede barnehagelærere selv opplevde sin kompetanse og sin videre profesjonskvalifisering i møte med ulike krav, utfordringer og muligheter i det pedagogiske arbeidet. Et sentralt funn i hennes studie var at nyutdannede barnehagelærerne endret språket sitt, la bort fagbegreper fra utdanningen og så ut til å tilpasse seg hverdagspråket som ble benyttet av personalet i barnehagene. Barnehagelærerne gav uttrykk for at det var viktig å legge bort fagspråket og snakke slik at assistentene og foreldrene forstod dem. Eik (2017) mener at et hverdagspråk alene kan bli for unyansert til å beskrive, analysere og evaluere det komplekse pedagogiske arbeidet og dermed hindre videre utvikling av arbeidet.

1.3 Problemstilling og avklaring av begrep

På bakgrunn av valgte tema er problemstillingen min som følgende:

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

For å belyse problemstillingen og drøfte mine funn er mitt teoretiske perspektiv basert på en sosiokulturell forståelse hvor jeg lener meg på Säljö (2019) sin teori om at man ved å kommunisere om erfaringer kan bygge opp et sosialt eller kollektivt minne som fungerer som en felles ressurs for en gruppe eller samfunn. Ved hjelp av språket kan vi beskrive, tolke og analysere verden på mange ulike måter, og dele den kunnskap vi møter på i sosiale fellesskap. Ved å lytte til andres fortellinger kan man tilegne seg ny kunnskap som gjør at man blir mer fortrolig med fenomenet det er snakk om (Säljö, 2019, s. 105). I problemstillingen benytter jeg meg av begrepet barnehagelæreren, selv om jeg underveis i oppgaven også bruker begrepene pedagogisk leder og barnehagelærer. Dette fordi ulike forfattere benytter seg av ulike tilnærminger i sine teorier, men jeg baserer min oppgave på lik tilnærming og mener barnehagelærer.

Jeg skriver om begrepet profesjonsutøvelse og støtter meg til Hennem og Østrems (2018, s. 19) teori som omhandler at man som profesjonsutøver har samfunnets tillit til å utføre bestemte oppgaver på vegne av fellesskapet. Man skal i alt sitt arbeid hente ressurser fra sin faglige kunnskap, etiske dømmekraft og har et moralsk ansvar. Dette ses på som viktige stikkord for hva som gjør et yrke til en profesjon.

Jeg har hatt en kvalitativ tilnærming til problemstillingen. For å besvare denne har jeg valgt å gjennomføre kvalitative semistrukturerte forskningsintervjuer med barnehagelærere. I tillegg har jeg anvendt teori om barnehagen som pedagogisk virksomhet, å være leder i barnehagen, barnehagelæreren som profesjonsutøver, samt teori om faglighet og fagspråk.

1.4 Oppgavens oppbygning.

I denne oppgaven belyser jeg først teori om barnehagelæreren som leder og som profesjonsutøver da jeg ser på dette som relevant for å få en forståelse for hvordan barnehagelærere synliggjør sin profesjonsutøvelse. Videre tar jeg for meg teori om faglighet og fagspråk. Deretter tar jeg for meg et metodekapittel hvor jeg gjør rede for hvorfor og hvordan jeg valgte å utføre innsamling av data. Jeg beskriver hvordan jeg gjennom intervju kan finne svar på min problemstilling, samt hvilke forhåndsregler og etiske perspektiver jeg må ta hensyn til. I kapittel fire presenteres og analyseres mine funn fra empiri før de mest sentrale funnene blir drøftet i kapittel fem. Drøftingen er kategorisert ut fra tema:

barnehagelæreren som leder, barnehagelæreren som profesjonsutøver, faglighet og fagspråk. Avslutningsvis oppsummerer jeg hovedpunktene fra drøftingsdelen i lys av oppgavens teoretiske perspektiv, samt egne refleksjoner og trekker en konklusjon hvor problemstillingen besvares. Etterfulgt av avslutning kommer litteraturliste, forespørsel og samtykkeerklæring og intervjuguide.

2.0 Teori

I denne delen av oppgaven vil jeg analysere teoretiske perspektiver på begreper og tema jeg opplever som relevant for min problemstilling. Senere i oppgaven vil jeg drøfte mine funn i lys av denne teorien. Både analyse og drøfting er viktige for oppgavens totale kvalitet (Busch, 2013, s. 70). For å få en forståelse for hvordan barnehagelærere synliggjør sin profesjonsutøvelse har jeg delt inn i overskrifter som omhandler begreper jeg mener er relevant for min problemstilling. Jeg starter med teori om barnehagen som pedagogisk virksomhet, deretter barnehagelæreren som leder og profesjonsutøver og til slutt teori om faglighet og fagspråk. Teorien vil belyse hvordan disse ulike faktorene påvirker barnehagelærernes rolle og hvordan barnehagelærerne profilerer seg som profesjonsutøver i barnehagen.

2.1 Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017) er et styringsdokument og fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Oppdraget som barnehagen har fått kalles samfunnsmandatet og er gitt i barnehageloven (Barnehageloven, 2005). Siden barnehagen er en samfunnsinstitusjon må barnehagelæreren ha kunnskap om barnehageloven og kjennskap til de forhold som barnehageloven regulerer (Thoresen, 2015, s. 21-22). Barnehagen skal være en lærende organisasjon. Å være en lærende organisasjon handler blant annet om å holde seg faglig oppdatert, å følge med i tiden, møte krav, være åpen og arbeide med å realisere barnehagens verdigrunnlag. Rammeplanens intensjoner er at alle handlinger og avgjørelser som berører barnet skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 7-8). I denne sammenheng kan det å rette fokus mot og synliggjøre faglighet og fagspråk gi mulighet for personalet å være en lærende barnehage, der alle ansatte er engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan barnehagen skal nå de mål som er satt. Rammeplanen kan forstås og tolkes på mange ulike måter, noe som fører til ulike praksiser i barnehagene. Men, rammeplanen påpeker at alle som jobber i barnehagen skal bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i egne erfaringer og egen kompetanse. Det presiseres at barnehagelærere er den profesjonen som utdannes spesielt for å kunne ivareta barnehagens mange oppgaver. Gjennom å planlegge, gjennomføre, dokumentere og vurdere, utvikle og veilede personalet skal pedagogisk leder sørge for at rammeplanen og barnehageloven blir ivaretatt i det pedagogiske arbeidet som pedagogisk leder er ansvarlig for å lede (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 15-16).

Ifølge Aasen (2018, s. 17) skal barnehagearbeidet holde høy faglig kvalitet for å være en profesjonell kunnskapsorganisasjon. For å skape god kvalitet i arbeidet med barna er barnehagen som organisasjon, med sitt samfunnsmandat og særegne kultur, derfor helt avhengig av barnehagelærens kompetanse. For å sikre at personalgruppen arbeider i tråd med de krav som er satt i rammeplanen er barnehagen også avhengig av at barnehagelæreren er ledere for assistentene, slik at hele personalet arbeider i tråd med kvalitetskrav som er satt i rammeplanen.

2.2 Barnehagelæreren som leder

I en barnehage vil man møte på mange ulike utfordringer i rollen som barnehagelærer, derfor er det viktig å ha en grunnleggende forståelse for hva det vil si å være en leder. Ifølge Gotvassli (2013, s. 65-69) handler pedagogisk ledelse om å rette fokus mot kjernevirksomheten, og om å lede barnehagen i tråd med barnehagens verdigrunnlag og samfunnsmandatet. Som pedagogisk leder skal barnehagelæreren planlegge, lede og bevisstgjøre personalet på aktivitetene i barnehagen og knytte dem til et verdimeslig grunnlag som hele tiden må være i endring.

Skogen (2013, s. 25-27) har valgt å se på begrepet ledelse som en definisjon av faktorer som mellommenneskelige relasjoner, påvirkning via kommunikasjon, arbeidsorganisering og måloppnåelse. Arbeidet må organiseres og gjennomføres av personalgruppen. Et motivert og kompetent personale ses på som selve bærebjelken i barnehagedriften og derfor bør barnehagelæreren vite hva som skaper trivsel og motivasjon slik at lysten til å gjøre en innsats vekkes. Skogen (2013) mener også at kompetente og gode ledere skaper et tryggere og bedre barnehagemiljø enn mindre dyktige ledere gjør.

Gjørund og Huseby (2018, s. 119) nevner en lignende definisjon på ledelse, der ledelse ses på som en prosess hvor et individ påvirker andre individer i en eller annen sosial sammenheng for å nå et felles mål. Ut ifra definisjonen handler det om to ting: påvirkning og måloppnåelse. Lederen må motivere til innsats og sørge for at arbeidet blir samordnet, organisert og utført slik at man når de mål som er satt. Her kan man også rette fokuset mot barnehagelærerens samarbeid med personalgruppen.

Skogen (2013, s. 50) mener det er helt nødvendig for barnehagelæreren som leder å vektlegge hovedmålet for driften, som er hensynet til barna. Ifølge henne er det ønskelig at verdier styrer barnehagedriften. En verdiorientert leder involverer seg og samarbeider med sine ansatte. De ansatte vil da oppleve felles forankring i et forpliktende arbeidsfellesskap, noe som vil øke

motivasjonen for jobben de gjør. Å kunne forklare hva de arbeider med, hva barnehagen står for og hvilke konsekvenser arbeidet har for barna ses på som viktig. Dette kan knyttes opp mot Fløgstad og Helle (2016, s. 12-13), som forklarer at all ledelse skal være basert på menneskelige verdier, såkalt verdistyring. De mener dette passer godt i barnehageverdenen. Lederen styrer etter verdier og viser vei for sine ansatte, og praksisen er i tråd med verdiene. Ifølge Fløgstad og Helle (2016) er det et verdivalg å jobbe i barnehage, og at flesteparten har valgt sitt yrke fordi de ønsker å bety en forskjell for barna. De er opptatt av barn og barndom, og oppriktig engasjert i at barna skal ha en best mulig barnehagetid. Dette kan tolkes som at også her er hovedmålet hensynet til barna.

Ifølge Eik et al. (2016, s. 78-79) skal barnehagelæreren lede og veilede sine medarbeidere slik at alle får en felles oppfatning av hvilke krav og forventninger som stilles til barnehagen som profesjonell institusjon. Det er en krevende og kompleks oppgave og vil bestå av utfordringer som er vanskelig å forutse, derfor krever det at lederen må håndtere uforutsigbarhet og usikkerhet. Personalet i barnehagen er sammensatt av personer med mangfoldig kompetansebakgrunn, et mangfold som kan ses på som en styrke dersom den pedagogiske lederen er i stand til å ta i bruk den mangfoldige kompetansen. Samtidig må barnehagelæreren sørge for at arbeidet som utføres er i tråd med mandatet, da barnehagelæreren har et ansvar både for utførelse av det arbeid som blir gjort og et opplæringsansvar.

2.3 Barnehagelæreren som profesjonsutøver

Hennum og Østrem (2018, s. 17) belyser at som barnehagelærer legitimerer man ikke bare seg selv, da det å være profesjonsutøver handler om at man er gitt bestemte oppgaver som skal utføres på vegne av samfunnet. Selve barnehagelærerutdanningen er bare en begynnelse, det er mer enn utdanning og mer enn å utdannes til et yrke. Det handler også om å dannes til en profesjon.

Hennum og Østrem (2018, s. 48-49) fremhever at barnehagelæreryrket skal være kunnskapsbasert for å kunne kalles en profesjon. Det er derfor også en forutsetning at barnehagelærerutdanningen er forskningsbasert, hvor både undervisning og pensumlitteratur skal reflektere kunnskap som bygger på relevant forskning.

Thoresen (2015, s. 73) belyser at profesjonalisering av barnehagelærere skjer både gjennom det kunnskapsgrunnlaget som høyskoleutdanningen utstyrrer profesjonen med, og gjennom oppgaver og stillinger som måtte forbeholdes profesjonen, og arbeid i disse.

Thoresen (2015, s. 64) beskriver barnehagelæreryrket som et praktisk yrke hvor den profesjonelle forvalter profesjonens kunnskap, formidler og fortolker denne som et bindeledd mellom profesjonens kunnskap og hverdagslivets praksis. Hun hevder og at profesjonene må kunne svare for hva de gjør, idet de har påtatt seg et ansvar under det mandat de er gitt av samfunnet.

Hennum og Østrem (2018, s. 18-19) beskriver barnehagelærerens profesjonsutøvelse som et bindeledd mellom samfunnet med sine lover, forskrifter, ordninger og institusjoner på den ene siden, og barna og deres foresatte på den andre siden. Profesjonsutøveren må alltid ivareta samfunnets interesser samtidig som h*n ivaretar den enkelte på best mulig måte. Denne dualismen stiller barnehagelæreren overfor et spesielt ansvar. Barnehagelæreren som profesjonsutøver har fått et definert oppdrag, eller et samfunnsmandat, som bindeledd mellom samfunnet og den enkelte og er i sin yrkesutøvelse forpliktet til å realisere barnehagens formål. Viktige faktorer for hva som gjør yrket til en profesjon er faglig kunnskap, moralsk ansvar og etisk dømmekraft.

Hvordan møtet med profesjonen oppleves for den nyutdannede barnehagelæreren vil påvirke den videre profesjonslæringen, det er heller ikke uten betydning hvilken bagasje den nyutdannede barnehagelæreren møter barnehagefeltet med (Eik et al., 2018, s. 29-30). I rollen som barnehagelærer må man tilpasse seg de tydelige / eksplisitte og uttrykte forventningene til rollen om de skal bli akseptert.

2.4 Faglighet og fagspråk

Hennum og Østrem (2018, s. 25-26) belyser to sider av begrepet fagspråk. På den ene siden handler begrepet fagspråk blant annet om at barnehagelæreren har en fagterminologi, et språklig ordforråd og en faglig trygghet som sørger for at barnehagelæreren kan beskrive og begrunne barnehagens pedagogiske arbeid i barnehagen. Denne kunnskapen, eller faglige tryggheten, er nødvendig for å kunne kommunisere med foreldre, politikere, offentligheten og forvaltning om hva pedagogisk arbeid handler om. Når barnehagelæreren vet å bruke fagspråket og synliggjør sine kunnskaper, sin faglighet, så oppnår barnehagelæreren tillit fra foreldre og anerkjennelse i samfunnet. På den andre siden handler det primært om kommunikasjon internt, mellom de profesjonelle. Her viser fagspråk til den profesjonelle refleksjon over avsluttende handlinger og til det å ha et kritisk og analytisk perspektiv på eget arbeid. En dyktig barnehagelærer vet hvilke ord man bruker, og hva man legger vekt på er situasjonsavhengig, det kommer an på om man kommuniserer med foreldre, kolleger eller

andre instanser. Barnehagelæreren er seg bevisst forskjellen på den interne og den utadrettede kommunikasjonen.

Ifølge Hennem og Østrem (2018, s. 25-31) er det fagspråket som knytter teoretisk kunnskap til erfart virkelighet, noe barnehagelæreren trenger for å oppdage og forstå det som skjer i barnehagen. I tillegg er det språket som gjør det mulig å reflektere over om valgene man tar i praksis er riktig i den aktuelle konteksten – kunnskapen blir til i det den blir språkliggjort. De påpeker at barnehagelæreren må kritisk vurdere hvor presist og relevant språket som utvikles er. Når barnehagelæreren setter ord på og begrunner sine valg, så synliggjør de sine spesialistkunnskaper ved å knytte faglige refleksjoner til praktiske yrkeshandlinger. For å utvikle et presist og nyansert fagspråk er det viktig at det er rom for et faglig fellesskap der barnehagelærerne fortsetter å utvikle seg som fagpersoner med et relevant fagspråk. Å bruke fagspråk og begrunne sine valg vil si å stå i profesjonen. Å fremme profesjonen er noe alle i barnehagen vil nytte godt av. Det nevnes og at fordi barnehagelærere er i mindretall på arbeidsplassen så blir de for lite utfordret til å utvikle fagspråket, at de i stedet for å måtte strekke seg lenger i faglige refleksjoner over egen praksis så blir det til at de omdefinierer sine fagkunnskaper til allmennkunnskap.

2.5 Oppsummering teorikapittel

I dette kapittelet har jeg først tatt for meg teori om barnehagen som pedagogisk virksomhet med hovedfokus på rammeplanen som styringsdokument, da den fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Videre har jeg tatt for meg teori om hva det vil si å være leder i barnehagen og hva pedagogisk ledelse handler om, dette for å få en grunnleggende forståelse for hva det vil si å være en leder. I tillegg har jeg belyst ulike definisjoner på ledelse. Så har jeg tatt for meg teori om barnehagelæreren som profesjonsutøver, som innebærer blant annet at man er gitt bestemte oppgaver som skal utføres på vegne av samfunnet. Barnehagelærerprofesjonen er et yrke som skal være kunnskaps- og forskningsbasert og er et bindeledd mellom samfunnet og den enkelte der man er forpliktet til å realisere barnehagens formål. Til slutt i dette kapittelet har jeg tatt for meg teori om faglighet og fagspråk, og hva det vil si for barnehagen som pedagogisk virksomhet å ha et språklig ordforråd og en faglig trygghet som sørger for at barnehagelæreren kan beskrive og begrunne barnehagens pedagogiske arbeid i barnehagen. Neste kapittel handler om metode, hvor jeg gjør rede for hvorfor og hvordan jeg valgte å utføre innsamling av data. Jeg beskriver hvordan jeg gjennom intervju kan finne svar på min problemstilling, samt hvilke forhåndsregler og etiske perspektiver jeg må ta hensyn til.

3.0 Metode

Christoffersen og Johannesen (2012, s.16) nevner at metode kommer av det greske *methodos*, og betyr å følge en bestemt vei mot et mål. Videre nevnes metodelæren, som handler om hvordan vi kan gå frem for så langt som mulig å undersøke om våre antakelser er i overenstemmelse med virkeligheten eller ikke.

Ifølge Dalland (2017, s. 51-53) er metode måten vi går frem på for å finne eller etterprøve kunnskap og trekker frem sosiologen Vilhelm Aubert (1985) sin definisjon som går ut på at en metode er redskapet vi bruker i møte med noe vi ønsker å undersøke nærmere. Metoden skal hjelpe oss til å samle inn data som vi trenger til undersøkelsen på en faglig og interessant måte. Det er viktig å velge én bestemt metode, og finne den metoden som egner seg best til å belyse problemstillingen som stilles. Det finnes to ulike metoder å velge mellom, kvantitativ og kvalitativ. En kvantitativ metode brukes når svarene kan fremstilles i tall, metoden har den fordel at de gir data i form av målbare enheter. Den andre er kvalitativ metode som tar sikte på å fange opp flere sider ved begreper og krever flere metodiske tilnærminger som ikke lar seg tallfeste eller måle. Kort fortalt sier dette noe om både dataene og arbeidsmåtene som karakteriserer de ulike tilnærmingene. Forskjellen er i første rekke knyttet til måten en samler inn data på.

På bakgrunn av min problemstilling har jeg valgt en kvalitativ tilnærming på oppgaven min. Her vil jeg igjen presentere problemstillingen min for å feste den til mine metodiske valg jeg opplever som relevant for problemstillingen min.

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

I dette kapittelet vil jeg først beskrive kvalitativ metode og begrunne hvorfor jeg har valgt denne metoden. Etter det skriver jeg litt om intervjuguide, valg av informanter, datainnsamling og valg av analyse. Så tar jeg for meg undersøkelsens validitet, reliabilitet og mulige feilkilder. Til slutt redegjør jeg for hva en analyse er og hvordan jeg har analysert data fra de gjennomførte intervjuene.

3.1 Kvalitativ metode

Ifølge Postholm (2010, s. 17) vil å forske kvalitativt innebære at man forstår deltakernes perspektiv. En som forsker kvalitativt retter blikket mot menneskers hverdagshandlinger i sin naturlige kontekst, men forskerblikket blir selvsagt farget av forskernes teoretiske ståsted. Teori på ulike nivå gir retning for forskningsarbeidet, samtidig som forskerens egne opplevelser og erfaringer påvirker forskningsfokuset. Kvalitativ forskning kan omhandle

handlingspraksis uten at selve praksisen blir gjenstand for forskning. Hun mener og at det er en nær sammenheng mellom forskerens teoretiske ståsted, spørsmålene som blir stilt, metoden som blir valgt, og dermed måten materialet blir samlet inn, analysert og tolket på.

Jeg valgte å benytte meg av kvalitativ metode for å innhente gode og relevante data i dette prosjektet. Jeg tok et strategisk valg og bestemte meg for å intervju barnehagelærere, dette for å finne ut hvordan barnehagelæreren som profesjonsutøver synliggjør sin faglighet i barnehagehverdagen (Dalland, 2017, s. 74). Det kvalitative forskningsintervjuet sikter mot å gå i dybden, og jeg valgte å intervju to barnehagelærere. Antall intervjupersoner kan ikke være for stort og gode samtaler med en, to eller tre personer kan gi mye stoff til en oppgave (Dalland, 2017, s. 76). Kvale og Brinkmann (2012, s. 21-22) beskriver det kvalitative forskningsintervjuet som en metode for å forstå verden fra intervjupersonens perspektiv. Målet er å få frem betydningen av folks erfaringer, samtidig som man kan få et innblikk i deres versjon av verden. Videre sier de at et intervju bokstavelig talt er en utveksling av synspunkter mellom to personer i samtale om et tema som opptar dem begge. Det kvalitative intervjuet er spesielt godt egnet for å få innsikt i informantenes egne erfaringer, følelser og tanker og derfor mener jeg at en kvalitativ metode er best egnet for å besvare min problemstilling.

3.2 Intervjuguide

Å benytte meg av kvalitativ metode vil gi meg tilgangen til informantenes refleksjoner rundt tema for prosjektet. I forkant av intervjuene laget jeg en intervjuguide (vedlegg 2), en skriftlig mal, som hjelpemiddel til å lede meg gjennom intervjuene. Intervjuguiden (vedlegg 2) bestod av utfyllende spørsmål, noe Dalland (2017, s. 68) belyser som nødvendig for at beskrivelsene skal bli dekkende, men også for å kvalitetssikre intervjuet. Å utarbeide en intervjuguide vil bidra til at man forbereder seg faglig og mentalt til å møte informantene (Dalland, 2017, s. 78). Intervjuene gikk veldig bra og vi snakket rundt de ulike tema, noe som førte til at jeg kunne komme med tilleggsspørsmål på en naturlig måte, det ble mer en dialog enn korte spørsmål og svar. På den måten følte jeg at jeg fikk gode og utfyllende svar fra informantene mine. Intervjuguiden (vedlegg 2) hjalp meg å sortere ut spørsmål underveis da informantene kom med utfyllende svar som dekket over flere av de følgende spørsmålene.

3.3 Valg av informanter

For å skaffe meg informanter bestemte jeg meg for å sende epost til styrer i en barnehage. Jeg valgte å gå via styrer for at informantene skulle få anledning til å tenke seg om, og står dermed friere til å si nei enn om jeg tok direkte kontakt selv. To barnehagelærere tok kontakt

og ønsket å la seg intervju. Begge mente at de ved å delta fikk mulighet til å reflektere over egen praksis og samtidig kunne dele sine erfaringer med meg (Dalland, 2017, s. 75). Jeg sendte intervjuguiden (vedlegg 2) til informantene i forkant av intervjuene slik at informantene fikk mulighet til å forberede seg til intervjuet. Informantene arbeider i samme barnehage, men på ulike avdelinger. Det er en viss forskjell når det kommer til arbeidserfaring og utdanning mellom informantene. En av informantene var ferdig utdannet barnehagelærer i 2019 og har jobbet som pedagogisk leder i ett år. Den andre har 12 års erfaring som pedagogisk leder, i tillegg til erfaring som styrer i en annen barnehage og lærer fra småtrinnet på en barneskole. I analyse og drøfting fremstiller jeg informantene med fiktive navn for å sikre anonymitet og kaller informantene for Anne og Lene.

3.4 Datainnsamling og analyse

Når det kommer til å overholde etiske retningslinjer og personvern stilles det strenge krav. Mine informanter fikk et informasjonsskriv om undersøkelsen og skrev under på en samtykkeerklæring. Jeg utarbeidet dette skrivet etter en mal fra NSD (vedlegg 1). Gjennom hele prosessen har jeg vært opptatt av å sikre informantenes fulle anonymitet, samt gjøre dem oppmerksomme på jeg selv har taushetsplikt om det jeg får høre under intervjuet (Dalland, 2017, s. 77). Forholdene rundt intervjuet kan ha mye å si for kvaliteten på intervjuet. Intervjuene ble utført hjemme hos informantene, etter deres eget ønske. Å møte informantene i deres eget miljø bidrar til at det ikke er så mye jeg kan påvirke (Dalland, 2017, s. 81).

Under begge intervjuene startet jeg med et spørsmål som ikke krevde særlig betenkingstid, dette for å skape driv over samtalen (Dalland, 2017, s. 83). Jeg hadde utformet spørsmålene for å få tak i informasjon som jeg ønsket mer kunnskap om, blant annet hvordan informantene selv mente at de viste sin faglighet på og om de var bevisst sin rolle som profesjonsutøver i sin praksishverdag. Ifølge Dalland (2017) er utgangspunktet for intervjuet at «den viktige» andre vet noe som vi ikke vet. I denne sammenheng er mine informanter «den viktige» andre, jeg stilte spørsmål for å lære. Avslutningsvis spurte jeg om det var noe de ønsket å tilføye eller om det var noe de mente jeg burde hatt med som jeg ikke hadde (Dalland, 2017, s. 83). Når jeg var ferdig med intervjuene transkriberte jeg intervjuene. Kvale og Brinkmann (2012, s. 194) mener at det ikke finnes noen sann, objektiv oversettelse fra muntlig til skriftlig form, men at man ved å overføre samtalen til en litterær stil bidrar til å gjøre det mulig å formidle meningen med informantenes historier til leserne.

3.5 Validitet og reliabilitet

Etter å ha gjennomført intervjuer og transkribert innholdet må man sørge for at funnene er gyldige, valide, og pålitelige, reliable. Kvale og Brinkmann (2012, s. 249) velger å bruke de tradisjonelle begrepene gyldighet, validitet, og pålitelighet, reliabilitet, fordi dette er ord som benyttes i det vanlige språket, disse ordene forholder også Dalland (2017, s. 55) seg til. For å sikre god kvalitet over forskningsarbeidet er det lurt å reflektere over svakheter og styrker knyttet til informasjonen som er samlet inn (Dalland, 2017, s. 55). I denne oppgaven har jeg forsket på mitt eget fagfelt og har en førforståelse om tema, dette fordi jeg har både en teoretisk og erfaringsbasert kunnskap om tema for oppgaven.

Ifølge Dalland (2017) kan gyldighet defineres som en uttalelses sannhet, riktighet og styrke. Validitet går ut på undersøkelsens relevans og gyldighet i forhold til problemet som skal undersøkes. Det handler om hvorvidt metoden egner seg til å undersøke det den skal undersøke (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 251). Svarene jeg fikk under intervjuene må altså være relevant for problemstillingen min. Når jeg gjennomførte mitt første intervju ble det tydeligere for meg hvilke spørsmål som var mest relevant, eller gyldige for problemstillingen min og ikke. Dette gjorde at jeg valgte å utelukke noen av spørsmålene jeg hadde satt opp underveis i intervjuet da jeg fikk svar på det jeg var ute etter gjennom spørsmål jeg allerede hadde stilt (Dalland, 2017, s. 55). Jeg utførte en grundig utspørring gjennom spørsmålene og tolket informasjonen jeg fikk fra informanten, i form av en «på stedet»- kontroll, som troverdig og at svarene jeg fikk var av god kvalitet for min videre forskning (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 253). Ifølge Kvale og Brinkmann (2012) er å *validere å kontrollere*. Før jeg gjennomførte mitt andre intervju oppdaterte jeg intervjuguiden (vedlegg 2) og fjernet spørsmål jeg så på som irrelevante for oppgaven min på bakgrunn av erfaringen jeg fikk under første intervjurunde. Jeg hadde et kritisk syn på mine fortolkninger om hvilke spørsmål som var relevante for å finne svar på min problemstilling (Kvale & Brinkmann, 2012, s. 254).

Ifølge Dalland (2017, s. 55) er pålitelighet et kriterium for om arbeidet som presenteres er til å stole på. Dette handler om at jeg må være nøyaktig under transkribering av intervjuene og sørge for at jeg legger inn riktig informasjon fra informantene. Dersom jeg ikke er ærlig i min gjengivelse av informasjonen jeg innhenter så vil ikke min bacheloroppgave være pålitelig. Jeg må derfor gjøre rede for hvordan jeg har samlet inn data til undersøkelsen og opplyse om hvilke feilkilder som kan ha påvirket resultatet. På den måten gir jeg leseren mulighet til å vurdere meg som pålitelig i mitt arbeid. For å styrke min pålitelighet spurte jeg begge informantene om de ønsket å lese gjennom og godkjenne intervjuene før jeg eventuelt brukte

informasjonen i oppgaven min. Begge informantene takket nei til dette, men ytret heller ønske om å lese oppgaven som et ferdig dokument.

3.6 Oppsummering metodekapittel

I dette kapitlet har jeg tatt for meg valg av metode og begrunnet hvorfor jeg valgte kvalitativ metode. Deretter har jeg gjort rede for intervjuguide, valg av informanter, datainnsamling og valg av analyse. Jeg har også tatt for meg undersøkelsens validitet, reliabilitet og mulige feilkilder. Til slutt har jeg gjort rede for hva en analyse er og hvordan jeg har analysert undersøkelsens data. I neste kapittel vil jeg presentere oppgavens analyseempiri hvor jeg gjør rede for resultater fra intervjuer jeg har gjennomført med mine to informanter. Jeg deler funnene inn i underkategorier på samme måte som i teorikapitlet, og vil fokusere på hvordan informantene forstår og snakker om begrepene profesjon og faglighet og hvordan de knytter begrepene opp mot sin rolle som profesjonsutøver i barnehagen.

4.0 Presentasjon og analyse av empiri

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere og analysere funn fra min empiri. Jeg vil igjen presentere problemstillingen min for å feste den til empirien jeg opplever som relevant:

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

På samme måte som i teorikapittelet har jeg delt funnene mine inn i underkategoriene barnehagelæreren som leder, barnehagelæreren som profesjonsutøver, faglighet og fagspråk. Jeg vil rette fokus mot hvordan de to informantene forstår og snakker om begrepene profesjon og faglighet og hvordan de knytter dette opp mot sin rolle som profesjonsutøver i barnehagen. Jeg trekker frem og viser til utsagn og sitater som informantene svarte på fra intervjuguiden (vedlegg 2). Jeg framstiller informantene med fiktive navn i presentasjonen av empiri for å sikre anonymitet og refererer til informantene som Anne og Lene.

4.1 Barnehagelæreren som leder

Når jeg spurte mine informanter om hvilke egenskaper og kvalifikasjoner de mente en barnehagelærer burde ha svarte begge at den viktigste oppgaven er å se barna. Anne mente at det å se barnas egenart er viktig og sier:

«Hvordan skal vi gjøre hverdagen god for barna om vi ikke ser barna? Man må se an gruppen, sammensetninger både på alder og hvordan barna er, det er så viktig for god dynamikk».

Lene mente at en god egenskap er å være både fysisk og psykisk til stede med barna. En annen egenskap som nevnes er det å være en tydelig og god leder for sine medarbeidere. Videre forteller Lene at hun i starten tenkte altfor mye på hva de andre voksne tenkte om det hun gjorde og var veldig opptatt av det, men at hun med tiden har utviklet seg og blitt mye tryggere i sin rolle som barnehagelærer.

Anne mener at man som barnehagelærer må være organisert, at kaos smitter og sier:

«Man må også se de voksne, hvordan de jobber. Å ha gode og innarbeida rutiner er bra, da har man et godt fundament og unngår kaossituasjoner».

Anne nevner og kommunikasjon som et viktig redskap i jobben som barnehagelærer og sier:

«Jeg forventer ikke at alle skal forstå hva jeg mener eller tenker, men å kommunisere på en forståelig måte, da kommer man langt. Jeg tenker at dersom man får det til så har man et godt utgangspunkt».

Anne forklarer pedagogisk grunnsyn som selve grunnsteinen i arbeidet og det man har som base for hvordan man jobber på avdelingen og sier:

«Man kommer langt med god folkeskikk. Det handler om å ha med seg gode verdier om etikk og moral, hvordan vi skal være mot andre, begrunne våre handlingsvalg, vise respekt og medmenneskelighet. Det barna trenger å ha med seg er lærdom om god gammeldags folkeskikk».

Lene mener at man som barnehagelærer må kunne se an barna individuelt med utgangspunkt i hvor de er i utviklingen, med forutsetninger om at barna skal føle på og oppleve mestring. Hun nevner og at det i rammeplanen står mye om hva barnehagelæreren skal gjøre, men er glad for at hun som barnehagelærer har metodefrihet, og den er hun ikke redd for å benytte seg av.

Når jeg spurte informantene om hva de ser på som sin viktigste oppgave og ansvar som barnehagelærer var Anne rask med å svare at hennes viktigste oppgave er å skape trygghet:

«Jeg har mange års erfaring og ser på meg selv som trygg i min rolle. Og om ikke barna er trygge så kan vi glemme alt annet. De skal være helt trygge på at de kan være seg selv. Om jenter vil være Sabeltann eller gutter prinsesser, klart det!».

Hun mener at uten trygghet så fungerer ingenting, og at det samme gjelder for de voksne:

«Det innbefatter at jeg jobber med å skape trygghet, det er jobben min. Når det er på plass, ja da kan vi begynne å jobbe med det pedagogiske».

Lene syntes det var litt vanskelig å svare på hva som er de viktigste oppgavene og sier:

«Som pedagogisk leder vil jeg si det er å veilede personalet. Ikke nødvendigvis at jeg har rett, men at jeg klarer å få medarbeiderne tryggere i sin rolle».

Lene ønsker å gi sine medarbeidere noen holdepunkter i teorier hun selv har lært, men ønsker at de selv skal våge å tenke og planlegge selv. Hun ser på seg selv som trygg i rollen som barnehagelærer og uttrykker at hun har en god dialog med sine medarbeidere og sier:

«Om jeg ser at en medarbeider trenger utfordringer for å trives så gir jeg vedkommende noen mål, for eksempel ut ifra rammeplanen eller årsplanen og på bakgrunn av det gir vedkommende muligheten til å lage planer».

Lene mener at så lenge hun og medarbeiderne kan pedagogisk begrunne valg som tas og følger overordnede mål som ligger i barnehagens plattform så er det bra. Hun mener og at det ikke er hennes ansvar alene å planlegge alt ned til siste detalj, men at de alle har et felles ansvar.

Informantene trekker frem begrunnelser av pedagogisk grunnsyn, handlinger og tenkemåter som synliggjøring. Begge uttrykker at når man som leder er trygg i sin rolle, så kan det føre til å bli møtt med anerkjennelse for den jobben man gjør og for all den kunnskap som barnehagelærer sitter med. Dette samsvarer med hva Skogen (2013, s. 25-27) mener, at et tryggere og bedre barnehagemiljø er barnehagens hovedmål, hvor lederens kunnskap om mellommenneskelige relasjoner anses som av betydning, og at lederen bør vite hva som skaper trivsel og motivasjon for å øke lysten til å gjøre en innsats.

4.2 Barnehagelæreren som profesjonsutøver

Når det gjelder begrepet profesjonsutøver så mente Anne at man som profesjonsutøver driver yrket sitt etter kriterier og forventninger som er satt, også i forhold til samfunnet. Hun sier:

«Jeg ser på det sånn at meg som barnehagelærer, jeg sier ikke at jeg er bedre enn de som ikke er utdannet, men det kan bli litt for flat struktur. Jeg har mange år bak meg fra høyskolen og jeg forventer at jeg møter anerkjennelse for mitt yrke og min stilling. Verden fungerer dårlig med for flat struktur».

Anne mener at dersom barnehagelærere ikke skal få anerkjennelse for jobben de utfører så ser hun ikke vitsen med å fullføre utdanningen. Hun ser på lederstillingen som lavtlønnet og håper å møte mer anerkjennelse i fremtiden og at bemanningsnormene endrer seg.

Begge informantene gir uttrykk for at ingen kan utføre en god jobb som barnehagelærer uten riktig utdanning og tilstrekkelig erfaring. Dette samsvarer med hva Hennem og Østrem (2018, s. 48-49) fremhever, at barnehagelæreryrket skal være kunnskapsbasert for å kunne kalles en profesjon. Det er derfor også en forutsetning at barnehagelærerutdanningen er forskningsbasert. Både undervisning og pensumlitteratur skal reflektere kunnskap som bygger på relevant forskning. Lene viser til at hun etter å ha fullført utdanningen sin har fått mer faglig tyngde bak det hun gjør. Lene mener at barnehagelærerprofesjonen er vanskelig å skulle lese seg opp til, at det ikke nytter å praktisere som barnehagelærer uten yrkeserfaring og forklarer:

«De som kommer rett inn i yrket kan teorien, men mangler erfaringen. De jeg har snakket med som ikke har erfaring fra arbeid i barnehager før de tok utdanning har selv fortalt meg at de har bruk for erfaring fra praksisfeltet for å gjøre en god jobb».

Begge informantene poengterer at assistentene de jobber med utfører en god jobb og mener at de selv ikke er noe bedre, men at assistentene mangler faglig tyngde. Anne sier:

«Jeg vet at assistentene gjør en god jobb, men når de henter meg for å ta en avgjørelse, så er det en anerkjennelse for meg».

Anne viser til at det er hun som er ansvarlig, må tåle kritikk og tar med seg alle sider av jobben, både positive og negative, noe hun ser på som en del av det å være profesjonsutøver. Begge informantene nevner og at når det kommer til samarbeid med andre instanser så opplever de å dra stor nytte av utdanningen på grunn av deres faglige tyngde som profesjonsutøver (Thoresen, 2015, s. 64).

4.3 Faglighet og fagspråk

I forhold til faglighet forklarer Anne at det man gjør skal gjenspeile tanken bak, at man skal kunne forklare og begrunne hvorfor man tar de valg man gjør. Hun merker godt at hun for tiden jobber med to fagarbeidere og tror at hun snakker mer faglig på grunn av det:

«Når jeg fra høsten av skal ha med meg to ufaglærte så vet jeg at jeg kommer til å snakke fagspråk, eller faglig, men at jeg og kommer til å forklare det mer for dem. Det praktiske er viktigere enn det faglige, eller fagspråket. Det blir kunstig å snakke for store ord, men å få balanse i språket er en god ting».

Lene vil gjerne være bevisst sin bruk av faguttrykk for å øke anerkjennelse til barnehagelærerprofesjonen. Når hun benytter seg av faguttrykk så forklarer hun samtidig hva faguttrykkene betyr. Hun sier:

«På foreldremøter velger jeg å bruke litt store ord, men når jeg som barnehagelærer nevner teorien så må jeg og forklare hva det er jeg snakker om. Og det gjør jeg i sånne situasjoner, jeg snakker fagspråk, men jeg forklarer det på en forståelig måte. Det er med på å anerkjenne meg som profesjonsutøver».

Når jeg spurte hvilke situasjoner informantene er bevisst på å bruke faguttrykk så svarte Lene at hun er særlig bevisst på dette i møte med andre instanser, i møte med foreldrene og i møter med kolleger:

«Det er viktig at vi snakker fag, da holder vi oss faglig oppdatert. Vi jobber ikke bra om vi ikke jobber som et team».

Lene mener at det skal være rom for faglighet, selv om det ikke alltid blir til at store faglige begreper kommer til syne. Hennes medarbeidere er ny i feltet, noe som krever at hun må forklare uttrykk og begreper på en forståelig måte slik at de skjønner hva hun mener.

Anne sier det samme og er bevisst sin bruk av faguttrykk når hun snakker om planene sine på avdelingsmøtene, dette for å forklare for sine medarbeidere hva de skal gjøre og hvorfor. Det samme gjør hun som pedagogisk leder overfor foreldrene, da for å øke sin status som profesjonsutøver og for å få anerkjennelse for jobben hun gjør.

Begge er enig i at faglige begreper er mer benyttet på pedagogiske møter enn på møter der hele personalgruppen er til stede. Det nevnes at på pedagogiske møter blir alle møtt med forståelse og at alle er faglig pålogget. De får mer respons når de snakker med andre profesjonsutøvere enn når hele personalgruppen er presentert.

Når jeg spør om fagligheten blant personalet, er synlig i barnehagehverdagen så svarer Lene:

«Nei, det er en ting vi må jobbe litt med. Vi må bli flinkere til å skrive og begrunne hvorfor vi gjør som vi gjør. Men det tar tid, og dersom vi jobber utover de 4 timene med ubunden tid så går det ut over synet på vår profesjon. Vi kjemper for å øke bemanningen, da må vi heller ikke sitte hjemme og jobbe utover de 4 timene, det undergraver vår profesjon».

Lene mener at man som barnehagelærer må tenke på barnas beste og ikke jobbe utover de 4 plantimene, dette for å synliggjøre at barnehagene trenger flere ansatte. Hun mener at dersom barnehagelærere jobber utover sine plantimer så blir ikke behovet for økt bemanning lagt merke til. Anne nevner også dette med tid:

«Det å ha tid til å være pedagog og å ha tid til å planlegge er så viktig. Dersom man ikke får planlegge, kan man heller ikke være en god pedagog. For at vi ikke skal slite oss ut når vi er underbemannet så går det av og til ut over det pedagogiske opplegget, da blir vi dessverre en oppbevaringsplass.

Hun forteller videre at det ikke er så lett for andre å se det pedagogiske arbeidet barnehagehverdagen består av og at det derfor er viktig å synliggjøre det, både i forkant, men og å evaluere i etterkant.

Når det er snakk om å synliggjøre fagligheten i barnehagens daglige praksis sier Lene:

«For min del så spiller det ikke så stor rolle, men det er viktig for å øke statusen til barnehagelærerprofesjonen. Vi må bli anerkjent, og derfor er det viktig. Så utad er det for å styrke statusen på profesjonen».

Begge mener at faglighet kan tolkes på mange måter. Anne mener at det er viktig å kunne diskutere og reflektere, at alle skal forstå og sier:

«Vi har mange unge, nyutdannede pedagoger hos oss, noe jeg tenker har en innvirkning på at vi viser faglighet og bruker fagspråket. Vi skal jo vise at vi er en pedagogisk virksomhet».

Lene mener interessen for det faglige innholdet er personavhengig, at noen jobber i barnehage fordi det er den jobben de har fått, mens andre har tatt jobben fordi de er genuint interessert i barnas beste, yrket sitt og fagligheten. Hun mener at det merkes når man snakker med dem og at man kan se det når man snakker med dem. Empirien viser at barnehagelærerne har en forståelse for at de har et mangfold av oppgaver og et stort ansvar i barnehagen som pedagogisk institusjon (Eik et al., 2017, s.78-79).

4.4 Oppsummering analyse og empirikapittel

I dette kapittelet har jeg presentert oppgavens analyseempiri og gjort rede for resultater fra intervjuene jeg gjennomførte med mine to informanter. Jeg har vektlagt hvordan informantene forstår og snakker om begrepene profesjon og faglighet og hvordan de knytter begrepene opp mot sin rolle som profesjonsutøver i barnehagen. Informantene mener at både utdanning og tilstrekkelig yrkeserfaring må til for å kunne utføre en god jobb, i tillegg til å kunne kommunisere og forklare faglige begreper for sine medarbeidere, noe de ser på som av betydning for hvordan de utfører sitt arbeid. I neste kapittel vil jeg presentere oppgavens drøftingsdel hvor jeg knytter empirien fra kapittel fire til teorien fra kapittel to. Jeg har delt inn drøftingskapittelet med samme underkategorier som i teori- og empirikapittelet. I tillegg velger jeg å ta med barnehagen som pedagogisk virksomhet i drøftingsdelen, noe jeg ser på som relevant for barnehagen i sin helhet.

5.0 Drøfting

I drøftingsdelen vil jeg diskutere problemstillingen min og drøfte de empiriske funnene opp mot relevant teori. Min problemstilling:

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

Jeg har delt inn drøftingen etter tema på samme måte som i teori- og empirikapittelet. I tillegg har jeg valgt å ta med barnehagen som pedagogisk virksomhet i denne delen av oppgaven, noe jeg ser på som relevant for barnehagen i sin helhet. Jeg starter med å drøfte barnehagelæreren som leder, deretter barnehagelæreren som profesjonsutøver, og til slutt faglighet og fagspråk.

5.1 Barnehagelæreren som leder

Empirien viser at å se barnas egenart er noen av barnehagelærerens mange viktige oppgaver. Å kunne se på sammensetninger av grupper, både aldersmessig og hvordan barna er for å skape god dynamikk nevnes som viktige egenskaper. Også det å være en tydelig og god leder, vise motivasjon, være organisert og ha gode rutiner for å skape et godt fundament belyses som egenskaper og kvalifikasjoner barnehagelæreren bør ha. Dette kan knyttes opp mot rammeplanen (2017, s. 15-16), og viser at barnehagelærerne har en forståelse for at pedagogisk ledelse handler om å lede og iverksette barnehagens pedagogiske arbeid etter godt faglig skjønn, med utgangspunkt i egne erfaringer og egen kompetanse. Barnehagelærerne nevner et mangfold av kompetanse og viser til at egenskaper som kommunikasjon, motivasjon, veiledning og å kunne se an de voksne og hvordan de jobber er av betydning for å vite hvordan man utøver pedagogisk ledelse. Dette tyder på at de har en forståelse for at barnehagen som organisasjon er helt avhengig av barnehagelærernes mangfoldige kompetanse for å være en profesjonell kunnskapsorganisasjon av god kvalitet (Aasen, 2018, s. 17). Funn i empirien kan knyttes opp mot at pedagogisk ledelse handler om å rette fokus mot kjernevirksomheten og å lede barnehagen i tråd med barnehagens verdigrunnlag og samfunnsmandatet (Gotvassli, 2013, s. 65-69).

Empirien viser at barnehagelærerne ønsker å jobbe tett med medarbeiderne for å oppnå visse mål, og gir uttrykk for at de motiverer medarbeiderne til å gjøre en innsats, samordner, organiserer og utfører arbeidet i et fellesskap (Gjøsund & Huseby, 2018, s. 19). Dette støtter opp om Skogens (2013, s. 25-27) definisjon av ledelse, hvor arbeidet må organiseres og gjennomføres av personalgruppen, der pedagogisk leder planlegger og utfører arbeidet sammen med personalgruppen. Jeg tolker dette som at når barnehagelærerne jobber tett med

sine medarbeidere, ser de mangfoldet av kompetanse som finnes. Dersom barnehagelærerne benytter seg av dette mangfoldet er det en styrke for barnehagen (Eik et al., 2016, s. 78-79).

Anne velger å gi medarbeiderne muligheten til å selv nå visse mål som er i tråd med styringsdokumenter, noe som kan knyttes mot hva pedagogisk ledelse handler om. Som barnehagelærer skal man planlegge, lede og bevisstgjøre sine medarbeidere på aktivitetene og være bevisst at barnehagen skal være i konstant endring slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer (Gotvassli, 2013, s. 65-69). Dette påpekes også i rammeplanen (Utdanningsdirektoratet, 2017). Når Lene ser at en medarbeider trenger utfordringer for å trives så gir også hun vedkommende noen mål. I denne sammenheng viser empirien at barnehagelærerne bruker relasjonsarbeid som fremgangsmåte for å kartlegge medarbeidernes kompetanse, noe som kan føre til at medarbeiderne deres føler seg betydningsfulle, får utnyttet sine evner og får muligheten til å jobbe med noe de trives med (Skogen, 2013, s. 25-28).

Empirien viser at barnehagelærerne ser på trygghet som av betydning i barnehagesammenheng. Ifølge barnehagelærerne er trygghet en forutsetning for trivsel og for at medarbeidere skal tørre å tenke og prøve selv. De hevder at pedagogisk leder må vise seg trygg i sin rolle da dette kan påvirke medarbeiderne til å selv bli trygge i deres rolle. Dette støtter Skogen (2013, s. 25-27), som mener at et tryggere og bedre barnehagemiljø er barnehagens hovedmål, hvor lederens kunnskap om mellommenneskelige relasjoner anses som av betydning, og at lederen bør vite hva som skaper trivsel og motivasjon for å øke lysten til å gjøre en innsats.

Anne forklarer pedagogisk grunnsyn som selve grunnsteinen og utgangspunktet for hvordan man utfører arbeidet. Ifølge henne handler det om å ha med seg lærdom om verdier som etikk og moral, hvordan man skal være mot andre, begrunne handlingsvalg, vise respekt og være medmenneskelig. Dette kan tolkes som verdiorientert ledelse. Dersom Anne involverer seg og samarbeider med sine medarbeidere, kan det oppnås felles forankring i et forpliktende fellesskap, som igjen fører til økt motivasjon for det arbeid de utfører (Skogen, 2013, s. 50). Fløgstad og Helle (2016) viser til verdistyring, hvor lederen styrer etter verdier og viser vei for sine ansatte. Dette kan også knyttes opp mot funn i empirien. Ifølge Lene er interessen for yrket personavhengig, da noen jobber i barnehage fordi det er den jobben de har fått, mens andre har tatt jobben fordi de er genuint interessert i barnas beste, yrket sitt og fagligheten, de har tatt et verdivalg (Fløgstad & Helle, 2016).

5.2 Barnehagelæreren som profesjonsutøver

Ifølge Anne handler begrepet profesjonsutøver om å drive yrket sitt etter kriterier og forventninger som er satt, også i forhold til samfunnet. Dette viser at Anne har en forståelse for at hun som profesjonsutøver har fått et definert oppdrag og er forpliktet til å realisere barnehagens formål (Hennum & Østrem, 2018, s. 19). Anne sier at dersom barnehagelærere ikke skal få anerkjennelse for jobben de utfører så ser hun ikke vitsen med å fullføre utdanningen. Hun forventer å møte anerkjennelse for yrket og stillingen sin og viser med dette at barnehagelærerutdanningen er mer enn en utdanning og mer enn å utdannes til et yrke, det handler om å dannes til en profesjon (Hennum & Østrem, 2018, s. 17-19).

Anne hevder det kan bli for flat struktur i barnehagen og håper å møte mer anerkjennelse i fremtiden. Larsen og Slåttens (2017) forskningsfunn viser at styrere trekker frem flat struktur og likhetskultur som grunner til at det brukes lite fagspråk og mer et hverdagspråk i barnehagens praksis. Dette kan tyde på at å synliggjøre rollen som profesjonsutøver og være bevisst sin faglighet og sitt fagspråk er nødvendig for at barnehagelærerprofesjonen skal få den status den fortjener. Begge informantene trekker frem at ingen kan utføre en god jobb som barnehagelærer uten riktig utdanning og tilstrekkelig erfaring. Lene mener at barnehagelærerprofesjonen er vanskelig å lese seg opp til, man trenger også yrkeserfaring. Hennum og Østrem (2018, s. 48-49) støtter dette og mener at barnehagelæreryrket skal være kunnskapsbasert for å kalles en profesjon og barnehagelærerutdanningen må være forskningsbasert, hvor undervisning og pensumlitteratur skal reflektere kunnskap som bygger på relevant forskning. Dette kan handle om det informantene poengterer, at assistenter utfører en god jobb, men mangler faglig tyngde i form av pensumlitteratur eller kunnskap om tidligere forskning. Også Thoresen (2015, s. 73) mener at profesjonalisering skjer både gjennom kunnskapsgrunnlaget høyskoleutdanningen utstyres profesjonen med og gjennom oppgaver og stillinger forbeholdt profesjonen og arbeid i disse, noe som samsvarer med mine funn i empirien. Anne forklarer, at hun som barnehagelærer er ansvarlig og må ta med seg alle sider av jobben, da det er en del av det å være profesjonsutøver. Dette kan tolkes som det Thoresen (2015, s. 64) poengterer, at profesjonsutøvere må kunne svare for hva de gjør, idet de har påtatt seg et ansvar under det mandat de er gitt av samfunnet. Anne mener at når medarbeiderne henter henne for å kunne ta en avgjørelse så er det en anerkjennelse for henne. Dette kan forstås som at Anne, som den profesjonelle, forvalter profesjonens kunnskap og hverdagslivets praksis, noe assistentene hennes virker å være bevisst (Thoresen, 2015, s. 64).

Empirien viser at begge informantene opplever å dra stor nytte av utdanningen, tidligere erfaringer og sin faglige tyngde når det kommer til samarbeid med andre instanser og beskriver hvorfor de må synliggjøre sin rolle som profesjonsutøver. De er opptatt av å videreføre tillært kunnskap de har fått både gjennom utdanningen og yrkeserfaringen og ønsker å skape anerkjennelse for yrket sitt. I denne sammenheng kan det knyttes opp mot at de i rollen som barnehagelærer tilpasser seg de tydelige/eksplisitte og uttrykte forventningene for å bli møtt med anerkjennelse (Eik et al., 2018, s. 29-30).

5.3 Faglighet og fagspråk

Ifølge Anne handler faglighet om at man som barnehagelærer skal forklare og begrunne sine valg, og det man velger å gjøre skal gjenspeile tanken bak. Hun forklarer faglige uttrykk på en forståelig måte, og mener det handler om å finne en balanse i språket. Hun er bevisst sin bruk av faguttrykk i møte med kolleger og foreldre, dette for å øke sin status som profesjonsutøver og for å få anerkjennelse for jobben hun utfører. Dette kan tolkes som at Anne har en fagterminologi, et språklig ordforråd og en faglig trygghet hvor hun kan beskrive og begrunne barnehagens pedagogiske arbeid i barnehagen (Hennum & Østrem, 2018, s. 25-27). Det Anne viser til er at språket gjør det mulig å reflektere over de valg man tar. Når Anne setter ord på og begrunner sine valg, så synliggjør hun sine spesialistkunnskaper ved å knytte faglige refleksjoner til praktiske yrkeshandlinger. Dette kan forstås som at Anne har en faglig styrke og anvender et konkret språk med nærhet til situasjonen. Ifølge Hennum & Østrem (2018, s. 25-27) er spesialistkunnskaper, eller faglig trygghet, nødvendig for å kunne kommunisere med kolleger, foreldre og andre instanser og bidrar til å oppnå tillit fra foreldre og anerkjennelse i samfunnet. Dette samsvarer også med Lenes uttalelser om at hun er bevisst sin bruk av faglige begreper, og da særlig i møte med andre instanser for å øke anerkjennelse til barnehagelærerprofesjonen. Jeg mener dette kan bidra til at Lene fortsetter å utvikle seg som fagperson og utvikler et presist og nyansert fagspråk i et faglig fellesskap. Lene synliggjør sine spesialistkunnskaper ved å forklare betydningen av faglige uttrykk hun bruker på en forståelig måte, og da særlig til assistentene sine som er ny i feltet, og til foreldrene, slik at de skjønner hva hun mener. Hun sier det skal være rom for faglighet, selv om det ikke alltid blir til at store faglige begreper kommer til syne (Hennum & Østrem, 2018, s. 25-26). Dette viser at hun er reflektert over sine handlinger og har et kritisk og analytisk perspektiv på eget arbeid. Empirien viser at informantene vet hvilke ord de skal benytte ut fra hvem de kommuniserer med, og er bevisst forskjellen på den interne og den utadrettede kommunikasjonen (Hennum & Østrem, 2018, s. 25-27).

Informantene forklarer at faglige begreper er mer benyttet på pedagogiske møter enn på møter der hele personalgruppen er samlet. De mener at på pedagogiske møter blir alle møtt med forståelse og alle er faglig pålogget. Barnehagelærerne trenger ikke å omdefinere sine fagkunnskaper til allmennkunnskap, men har en felles forståelse for det faglige i et faglig fellesskap (Hennum & Østrem, 2017, s. 25-27). Anne sier at pedagogene er bevisst sin bruk av fagspråk, og mener at fordi pedagogene er unge og nyutdannet så har det en innvirkning på bruken av fagspråk. Dette kan tolkes som at pedagogene er faglig oppdatert, noe som ikke samsvarer med Eiks (2017) funn, som viste at nyutdannede barnehagelærere gav uttrykk for at det var viktig å legge bort det såkalte pedagogspråket og tilpasset seg et hverdagsspråk slik at assistenter og foreldre forstod dem. Eik (2017) mener at et hverdagsspråk alene kan bli for unyansert til å beskrive, analysere og evaluere det komplekse pedagogiske arbeidet og kan dermed hindre videre utvikling av arbeidet. Dette kan forstås som at dersom nyutdannede barnehagelærere ikke er bevisst sin faglighet, vil det hindre utviklingen av å bli en barnehagelærer av god kvalitet og hindre at barnehagen er en lærende organisasjon. Barnehagen skal holde seg faglig oppdatert, finne nye måter å utføre jobben på, følge med i tiden, møte krav, være åpen og arbeide med å realisere barnehagens verdigrunnlag (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 8). Dersom barnehagelærere legger bort fagspråket og tilpasser seg et hverdagsspråk så kan det bli vanskelig å drive en barnehage av god kvalitet og barnehagen kan da bære preg av flat struktur og likhetskultur (Larsen & Slåtten, 2017).

5.4 Oppsummering drøftingskapittel

I dette kapittelet har jeg drøftet de mest sentrale funnene fra empirien i kapittel fire opp mot teorien fra kapittel to. Jeg har kategorisert drøftingen med samme underkategorier som i teori- og empirikapittelet: barnehagelæreren som leder, barnehagelæreren som profesjonsutøver, faglighet og fagspråk. Informantene virker å være opptatt av barnehagens utvikling og synliggjør sin rolle som profesjonsutøver ved å begrunne sine valg med faglige begreper. De ønsker å bli møtt med anerkjennelse for jobben de utfører for å ikke undergrave sin egen posisjon og profesjonelle utvikling som profesjonsutøver i barnehagen. Jeg vil nå avslutningsvis oppsummere hovedpunktene fra drøftingsdelen i lys av oppgavens teoretiske perspektiv, samt egne refleksjoner og trekke en konklusjon hvor problemstillingen besvares.

6.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg tatt for meg følgende problemstilling:

«Hvordan synliggjør barnehagelæreren sin faglighet i rollen som profesjonsutøver?».

Jeg valgte en kvalitativ metode for å finne svar på hvordan barnehagelærere synliggjør sin profesjonsutøvelse. Gjennom samtaler med to informanter har jeg fått et innblikk i hva barnehagelærerne ser på som viktig når det gjelder deres rolle som profesjonsutøver i barnehagen. Jeg har gjennom teoretiske og empiriske funn kommet frem til noen hovedtrekk som svarer på problemstillingen.

Mine funn kan tyde på at barnehagelæreren synliggjør sin rolle som profesjonsutøver ved å begrunne sine valg med faglige begreper, som deretter forklares på en forståelig måte. Barnehagelærerne virker å være opptatt av barnehagens utvikling og uttrykker at de ønsker å videreføre tillært kunnskap de har fått både gjennom utdanning, men og gjennom yrkeserfaring og er opptatt av å skape anerkjennelse for yrket sitt. Dette samsvarer med det Eik et al. (2018, s. 7) nevner, at barnehagelærernes kompetanse er av betydning for videre læring gjennom deres arbeid som profesjonsutøvere. Barnehagelærerne ønsker å bli møtt med anerkjennelse for å øke status på barnehagelærerprofesjonen. De velger å benytte seg av fagspråk og viser på den måten sin faglighet ved å gjøre fagspråket forståelig for kolleger, foreldre og øvrige instanser, dette for å bli møtt med anerkjennelse for sin profesjonsutøvelse gjennom sitt arbeid i barnehagen. Mine funn viser også at man som barnehagelærer må synliggjøre sin faglighet og gjøre en innsats for å profilere seg selv og barnehagen, dette for å øke yrkesstatusen og samtidig sikre god kvalitet på det arbeid som utføres. Dette samsvarer med det regjeringen påpeker, at den jobben personalet utfører i barnehagen må anerkjennes av samfunnet (Kunnskapsdepartementet, 2009). Barnehagelærere har en viktig oppgave når det kommer til å synliggjøre den faglige kvaliteten i arbeidet med barna. Jeg konkluderer med at barnehagelærerne har en forståelse for at de må synliggjøre sin spesifikke kompetanse for å ikke undergrave sin egen posisjon og profesjonelle utvikling som profesjonsutøver i barnehagen (Eik et al., 2018, s. 12). De ønsker å bli sett på som en viktig brikke i barnehagen som pedagogisk organisasjon. Barnehagen trenger barnehagelærere som er stolte av yrket sitt og som ikke er redd for å vise sin faglighet utad, de må fremme profesjonen (Hennum & Østrem, 2018, s. 25-27). Barnehagelærere må ufarliggjøre det faglige, gjøre det forståelig for andre og vise at barnehagelærerprofesjonen fortjener å bli anerkjent av samfunnet. Dette samsvarer også med Hennum og Østrems (2018, s. 19) teori som omhandler at man som profesjonsutøver har samfunnets tillit til å utføre bestemte oppgaver på vegne av fellesskapet.

Litteraturliste

- Barnehageloven (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Busch, T. (2014). *Akademisk skriving for bachelor og masterstudenter*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Carson, N. & Birkeland, Å. (2017). *Veiledning for barnehagelærere* (4.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Eik, L.T. (2014). *Førskolelæreres profesjonsspråk*. Hentet fra <https://utdanningsforskning.no/artikler/forskolelæreres-profesjonssprak/>
- Eik, L.T., Steinnes, G.S. & Ødegård, E. (2016). *Barnehagelæreres profesjonslæring*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Fløgstad, T.R. & Helle, G. (2016). *Ledelse av verdistyrte barnehager*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Gjørund, P. & Huseby, R. (2018). *To eller flere: Basiskunnskaper i gruppepsykologi* (4.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Gotvassli, K.Å. (2013). *Boka om ledelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hennum, B.A. & Østrem, S. (2018). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kunnskapsdepartementet (2009). St. Meld. 41 (2008-2009). *Kvalitet i barnehagen*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-41-2008-2009/id563868/>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2012). *Det kvalitative forskningsintervju*. (2.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Larsen, A. K. & Slåtten, M. V. (2017). *Jeg er en sånn hverdagspedagog! Barnehagestyreres profesjonelle handlingsrom for å styrke barnehagelæreres anvendelse av fagspråk*. Tidsskrift for Nordisk barnehageforskning, 14. <https://doi.org/10.7577/nbf.1811>
- Postholm, M.B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget.
- Skogen, E. (2013). Ledelse i barnehagen. I E. Skogen (Red.), *Å være leder i barnehagen*. (2. utg., s. 23-53). Bergen: Fagbokforlaget.
- Säljö, R. (2019). *Læring: En introduksjon til perspektiver og metaforer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Thoresen, I.T. (2015). *Barnehagelæreren: Profesjon, politikk og forskning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no/rammeplan>

Aasen, W. (2018). *Teamledelse i barnehagen*. (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Vedlegg 1 Forespørsel og samtykke til intervju

Vil du delta i forskningsprosjektet ” Synliggjøring av fagspråket i barnehagens daglige praksis”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke om barnehagelærere er bevisst sin utøvelse av fagspråk. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Mitt navn er Renate Kjellevold Johansen, og jeg holder på med siste året av barnehagelærerutdanningen deltid ved Høgskolen på Vestlandet. Jeg holder nå på med avsluttende bacheloroppgave, og tema for oppgaven er synliggjøring av fagspråk i barnehagen. Formålet med oppgaven er å få et innblikk i om barnehagelærere er bevisst sin utøvelse av fagspråk i sin rolle som profesjonsutøver og jeg ønsker i denne sammenheng å undersøke følgende problemstilling: «*Hvordan synliggjør barnehagelæreren fagspråket i sin daglige praksis*».

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

For å finne data til oppgaven min ønsker jeg å foreta et kvalitativt forskningsintervju med tre barnehagelærere som jobber i barnehage. Kravet er at de som deltar har formell utdanning som barnehagelærer/førskolelærer.

Dette er en forespørsel til deg som barnehagelærer/pedagogisk leder om å delta i dette forskningsintervjuet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å gjøre et semistrukturert intervju og vil både lede intervjuet og skrive notater underveis. Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi møtes for et intervju, som vil ta ca. 45 minutter. Intervjuet inneholder spørsmål om din yrkeserfaring, pedagogisk dokumentasjon, rollen som barnehagelærer, bruk av fagspråk og andre relevante spørsmål knyttet til tema for prosjektet. Dine svar fra spørreskjemaet blir registrert elektronisk.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er jeg som student samt min veileder som vil ha tilgang til opplysningene.
- Ditt navn og dine kontaktopplysninger vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 29 mai 2020. Når bacheloroppgaven er ferdig og sensurert vil all informasjon du har gitt bli slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskolen på Vestlandet ved [REDACTED], epost: [REDACTED], tlf: [REDACTED] og veileder [REDACTED], epost: [REDACTED], tlf: [REDACTED]
- Vårt personvernombud: [REDACTED]. Hun kan kontaktes via [REDACTED] eller tlf. [REDACTED]
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

[REDACTED]

Student

Renate Kjellevold Johansen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Synliggjøring av fagspråket i barnehagens daglige praksis», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 29 mai 2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2 Intervjuguide

1. Hvor lang yrkeserfaring har du som barnehagelærer?
2. Hvilke kvalifikasjoner og egenskaper mener du at en barnehagelærer bør ha?
3. Hva legger du i begrepet profesjonsutøver?
4. Hvordan ser du på barnehagelæreren som profesjonsutøver?
5. Hvilke spesialistkunnskaper har du som profesjonsutøver og hvordan skiller dette deg fra assistenter og fagarbeidere?
6. Hva tenker du er din viktigste oppgave og ditt ansvar som barnehagelærer/pedagogisk leder?
7. Er du bevisst på å bruke faglige begrep i samtale med dine kolleger?
8. I hvilke situasjoner er du bevisst på å bruke faguttrykk?
9. Er det en forskjell på bruken av faglige begreper innad i personalgruppen?
10. Er fagligheten blant personalet synlig i barnehagehverdagen?
 - a. Oppfølgingsspørsmål – hvor er den mest synlig og hva tenker du er grunnen til dette?
11. Hvordan opplever du at dine medarbeideres interesse for det faglige innholdet i barnehagen er?
12. Er du bevisst på å bruke faglige begreper og forklare formålet med aktivitetene du planlegger i dine skriftlige planer?
13. Hva tenker du om å synliggjøre fagligheten i barnehagens daglige praksis?
14. Hva mener du er de største utfordringene rundt dette temaet?
15. Helt til slutt, er det noe du vil tilføye?